

EUROPEAN
Higher Education Area

Превод от английски език

**Декларация от Будапеща и Виена относно
Европейското пространство за висше образование**

12 март 2010 г.

1. Ние, министрите, отговарящи за висшето образование в страните-участнички в Болонския процес, се срещнахме в Будапеща и Виена на 11 и 12 март 2010 г., за да създадем Европейско пространство за висше образование, както е предвидено в Болонската декларация от 1999 г.
2. Въз основа на одобрен от нас набор от критерии за членство на други държави приветстваме Казахстан като нова страна-участничка в Европейското пространство за висше образование.
3. Болонската декларация от 1999 г. очертава по отношение на 2010 г. визията за конкурентно в международен план и атрактивно Европейско пространство за висше образование, в рамките на което институциите за висше образование, подпомогнати от силно мотивирани кадри, ще могат да осъществят разнообразните си мисии в обществото на знанието; и в рамките на което студентите, възползвайки се от мобилността и възможността за лесно и обективно признаване на техните квалификации, ще могат да открият най-подходящите за тях образователни пътища.
4. От 1999 г. насам 47 страни по Европейската културна конвенция са поставили подписите си под тази визия и са отбелязали значителен напредък в реализирането ѝ. Посредством едно уникално партньорство между държавни власти, институции за висше образование, студенти и преподаватели, от една страна, и служители, агенции за контрол на качеството, международни организации и европейски институции, от друга, предприехме редица реформи за създаване на Европейско пространство за висше

образование, изградено на базата на доверие, сътрудничество и уважение към разнообразието от култури, езици и системи за висше образование.

5. Болонският процес и възникналото в резултат Европейско пространство за висше образование, като безпрецедентни примери за регионално, трансгранично сътрудничество в областта на висшето образование, будят значителен интерес и в други части на света и засилват присъствието на европейското висше образование на глобалната карта. Приветстваме този интерес и очакваме да задълбочим политическия диалог и сътрудничество с партньори от целия свят.

6. Взели сме под внимание докладите на независимите оценяващи, както и на участниците. Приветстваме направеното от тях заключение, че институциите за висше образование, преподавателите и студентите все повече се идентифицират с целите на Болонския процес. Но въпреки значителните успехи при осъществяването на болонските реформи, в докладите също така се отбелязва, че насоките за действие по Европейското пространство за висше образование, като например реформа на степените и учебните планове и програми, контрол на качеството, признаване, мобилност, както и социалното измерение на тази инициатива, се изпълняват с променлив резултат. Неотдавнашните протести в някои страни, отчасти насочени срещу действия и мерки, нямащи отношение към Болонския процес, ни напомниха, че някои от болонските цели и реформи са били неправилно осъществени и обяснени. Ще вземем под внимание и ще се вслушаме в критичните забележки от средите на преподаватели и студенти. Даваме си сметка за необходимостта от допълнителни поправки и съвместна работа с преподаватели и студенти на европейско, национално и най-вече на институционално ниво, за да можем да изградим Европейското пространство за висше образование такова, каквото сме го предназначили.

7. Ние, министрите, отговаряме за пълното и коректно изпълнение на договорените цели и програмата за следващото десетилетие, изложени в Комюникето от Льовен и Лувен-ла-Ньов. В тясно сътрудничество с институциите за висше образование, с преподаватели, студенти и други заинтересовани страни ще повишим усилията си за финализиране на вече започналите реформи, за да гарантираме мобилността на студенти и преподаватели, да подобрим учебния процес в институциите за висше образование, да повишим възможностите за реализация на завършилите висшисти и да осигурим качествено висше образование за всички. На национално ниво усилията ни са насочени към подобряване на комуникацията и разбирането по отношение на Болонския процес от всички заинтересовани страни и на обществото като цяло.

8. Ние, министрите, отново заявяваме своя ангажимент към академичната свобода, към автономията и отговорността на институциите за висше образование като основа за създаването на Европейско пространство за висше образование и подчертаваме ролята на институциите за висше образование за развитието на мирните демократични общества и за засилване на социалното единство.

9. Приемаме ключовата роля на академичната общност – ръководители на институции, преподаватели, изследователи, административен персонал и студенти – в превръщането на Европейското пространство за висше образование в реалност, което ще даде възможност на студентите да придобият знания, умения и компетентности – безспорен актив в кариерата и живота им на демократични граждани, а също и в личностното им развитие. Признаваме също и необходимостта от по-благоприятна работна среда, в която служителите да изпълняват своите задачи. Поемаме ангажимента да насочим нашите усилия към по-ефективно включване на служителите, заети в системата на висшето образование, както и на студентите, в създаването и по-нататъшното развитие на Европейското пространство за висше образование. Напълно подкрепяме участието на служители и студенти в структури на европейско, национално и институционално ниво, упълномощени да взимат решения.

10. Призоваваме всички ангажирани участници да осигурят мотивираща работна и учебна среда и да поощряват образователния модел, при който студентът е в центъра на учебния процес, за да може обучаващият се да получи достъп до всички форми на обучение, което е най-доброто решение за постигането на високоефективни и гъвкави учебни пътеки. В този смисъл става наложително и участието на преподаватели и изследователи в международните организации.

11. Ние, министрите, заявяваме отново, че висшето образование е обществена отговорност. Поемаме ангажимента, независимо от тежките икономически условия, да направим всичко възможно институциите за висше образование да разполагат с необходимите ресурси в установени и съблюдавани от обществените власти граници. Убедени сме, че висшето образование е основен двигател на социалното и икономическото развитие, както и на иновациите в един свят, все по-силно ръководен от знанието. По тази причина ще увеличим нашите усилия в социален план, за да осигурим равни възможности за качествено образование, вземайки под особено внимание нископредставените групи.

12. Ние, министрите, отговарящи за Европейското пространство за висше образование, отправяме молба към Групата за напредък по Болонския процес (Bologna Follow-Up

Group) да предложи мерки, спомагащи за коректното и цялостно изпълнение на договорените болонски принципи и насоки за действие в цялото Европейско пространство за висше образование, но най-вече на национално и институционално ниво, чрез създаване на допълнителни работни методи, като например партньорско обучение, работни посещения и други дейности за обмен на информация. Чрез постоянно развиване, разширяване и укрепване на Европейското пространство за висше образование и посредством обединяване на силите с Европейското научно-изследователско пространство, Европа ще може успешно да посрещне предизвикателствата на следващото десетилетие.

13. Следващата среща на министрите, на която ще бъде направен анализ на напредъка и ще продължи работата по програмата от Льовен/Лувен-ла-Ньов, ще се проведе под домакинството на Румъния в Букурещ на 26-27 април 2012 г.